

Til lovforslag nr. L 103. Betænkning afgivet af kommunaludvalget den 8. december 1985

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om tilskud til kommuner og amtskommuner

(Ændring af tilskud for 1986 og 1987)

Udvalget har behandlet lovforslaget i flere møder og har herunder stillet spørgsmål til indenrigsministeren, socialministeren, boligministeren, energiministeren, finansministeren og ministeren for offentlige arbejder, i alt 195 spørgsmål, hvoraf der ved betænkningss afgivelsen var besvaret 133. Udvalget har endvidere haft samråd med indenrigsministeren.

En del af disse svar vil blive optrykt i et bilagshæfte til betænkningen.

Udvalget har modtaget mundtlig og/eller skriftlig henvendelse fra:

Amtrådsforeningen i Danmark,
Borgmesteren i Hasle,
Borgmesteren i Odense,
Borgmesteren i Århus,
Dansk Socialrådgiverforening, Københavns amt, Københavns og Frederiksberg kommune,
Frederiksborg amtsråd,
Fyns amtsråd,
Hovedstadsrådet,
KOMGAS I/S,
Kommunernes Landsforening,
Københavns kommune,
Nørre-Rangstrup kommune,
Socialpædagogernes Landsforbund, Københavns amt, Københavns og Frederiksberg kommune,
Storstrøms amtskommune,
Teknisk Landsforbund,
Vestegnens Kraft-varmeselskab og
Århus amtskommune.

Herefter indstiller et *flertal* (det konservative folkepartis, venstres, det radikale venstres og de frie demokraters medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af indenrigsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) siger fortsat klart nej til lovforslaget.

Mindretallet mener, at regeringen kan opnå sin hensigt, uændret aktivitet i 1986, ved forhandling og henstillinger uden denne lovgivning, der indeholder hidtil usete straffeforanstaltninger over for så at sige alle kommuner og amtskommuner.

Mindretallet vender sig specielt imod, at landets kommuner og amtskommuner pr. 1. april 1986 skal indbetale et beløb på mellem 800 og 1000 mill. kr. til staten, i form af en a conto-afgift på 10 pct. af budgetsummen både for igangværende og nye bygge- og anlægsarbejder.

Mindretallet har konstateret under udvalgsarbejdet, at de ændringsforslag, ministeren på dette område har stillet efter aftale med det radikale venstre, betyder en økonomisk stramning i 1986 af samme størrelsesorden som ministerens oprindelige forslag.

Det forklarer, hvorfor statsministeren kunne oplyse, at den økonomiske stramning var af samme størrelse efter aftalen med det radikale venstre som før denne.

Ganske vist er miljøinvesteringer og udgifter til byfornyelse efter aftalen undtaget fra afgift, men til gengæld er kommunernes anlægsarbejder, der udføres af eget mandskab,

nu med under afgiften på 20 pct., uanset om de er påbegyndt, før lovforslagets fremsættelse. På tilsvarende måde er anlægsarbejder, der udføres af entreprenører o.lign., men uden en kontrakt med juridisk bindende sanktionsmuligheder også afgiftspligtige med 20 pct., uanset om arbejdet er sat i gang, før lovforslaget blev fremsat.

Lempelsen ved at holde miljø- og byfornyelsesopgaver uden for afgiften på 10 eller 20 pct. bliver derfor altovervejende betalt af kommunerne på anden måde.

Socialdemokratiet har hermed fået dokumentation for sin påstand ved lovforslagets 1. behandling om, at det for regeringen ikke var hovedformålet at bremse den kommunale bygge- og anlægsaktivitet, men at hente yderligere op imod 1 mia kr. i kommunernes kasser.

Den opbremsning i byggeriet, der påstås at være regeringens hovedformål med dette betydelige indgreb, kunne være nået på anden måde uden at kræve kommunale penge indbetalt, f.eks. ved hensigtsmæssige kvoter for hele eller dele af det kommunale byggeri. Det ville endda have medført, at man kunne variere indgrebet, således at der blev lempet i de meget store dele af landet, hvor der stadig er arbejdsløshed i bygge- og anlægsgangene.

Mindretallet har stillet ændringsforslag om, at en række investeringer holdes uden for afgift. Det sker i et forsøg på at overbevise et flertal om, at der er en række særlig uheldige virkninger på en række områder.

Det er yderst uheldigt at ramme en lang række varmforsyningsprojekter både af traditionel og utraditionel art. Det vil betyde nedskæringer i opførelsen af anlæg til opvarmning med halm, træflis, biogas, overskudsvarme og andre energikilder, som vi selv råder over her i landet. Det er særlig uheldigt, fordi disse anlæg især opbygges i de dele af landet, hvor der ikke er muligheder for at udnytte kraftvarme, eller hvor naturgasinvesteringerne er dyre i forhold til afsætningen af naturgas.

Det er direkte meningsløst at lægge en afgift på 10 eller 20 pct. på en række kommunale indkøb af driftsmateriel. Det gælder eksempelvis busser, andre driftskøretøjer, større anskaffelser af hospitalsudstyr, EDB-materiel, inventar til skoler o.lign. Disse køber ikke byggeri eller anlæg i almindelig forstand, men belægges med afgift, fordi de i mange

tilfælde opføres på kommunens konti for byggeri og anlæg.

Der er andre eksempler af lignende art, hvorom der henvises til ændringsforslagene og bemærkningerne dertil.

Det beløb på 800-1000 mill. kr., der skal indbetales til staten den 1. april 1986, tilbagebetales ikke for det store beløbs vedkommende, der tilbageholdes i form af en endelig 20 pct. afgift, af opgaver, der sættes i gang efter 4. december 1985 eller udføres af kommuner eller entreprenører uden bindende kontrakt.

Den resterende del af beløbet tilbagebetales i sidste kvartal af 1987 uden renter og er derfor i realiteten en rentefri tvangsopsparing på nogle hundrede millioner kroner over mere end 1½ år.

Der er for socialdemokratiet ingen tvivl om, at denne del af indgrebet vil betyde en nedskæring af de kommunale investeringer i 1986, og at det vil betyde en større arbejdsløshed i form af færre ansatte både håndværkere og entreprenører samt i kommunerne.

Dertil kommer, at afgiften i en lang række tilfælde vil betyde stigende afgifter og priser i dele af den kollektive trafik, i offentlige forsyninger, i nye daginstitutioner og andre steder. Afgiften skal i disse tilfælde helt eller delvis betales af forbrugerne.

En lang række uheldige virkninger af lovforslaget er beskrevet i det store antal henvendelser, der til trods for den helt urimeligt korte behandlingstid er kommet. En anden række af skævheder og urimeligheder fremgår af de svar på udvalgets spørgsmål, der fremkom inden betænkningssagens afslutning.

Til slut skal det anføres, at ændringsforslaget fra indenrigsministeren om at lade hele straffebetalingen for en eventuel overskridelse af ministerens meget stramme ramme for driftsudgifterne i 1986 betales af de kommuner, der efter indenrigsministerens beregninger overskrider rammen, ikke på nogen måde kan administreres retfærdigt. Det er ikke muligt at lave en objektiv beskæring, der tager rimeligt hensyn til vækst eller tilbagegang, til ændringer i befolkningssammensætningen, til de meget store forskelle i likviditet eller til andre forhold, der giver store forskelle i de enkelte kommuners vilkår.

Mindretallet indstiller derfor lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.